

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Præbendis Et Dignitatibus. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

tura (saepe jura fideliter prosequeris, cum ex hoc ceteri debeas refidens, perjurium non incurris. [1] Tractato insuper juramento promittens, quod homines & jura ipsius praeposita manentibus & asistentibus. Cum autem prosequendo jura praeposita resistere interdum in ecclesia memorata non possis, de juramento super ipsa residentia praestito metuens, providere tibi super hoc a nobis humiliter postulasti. Nos vero.]

CAP. XIV.

Familiaris Papa (non obstante constitutione contraria) praebenda sua fructus percipit in absentia.

Idem Capitulum Metens. a

Cum dilectus filius Magister Otto: [1 & infra.] Mandamus, quatenus non obstante constitutione, quae contra praebendam suam assignat eidem, in nostro servitio commoranti: Cum familiaris nostri b, qui circa nos se obsequiales exhibent universis c, minori non debeant praerogativa gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per se ipsos saepius promovunt.

[1] Canonice eccles. vestra, scriptor noster, grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minus si sit absens, quam praesens, eidem ecclesia utilis habeatur, universitatem vestram rogandam duximus & mandamus, per Apost. sedem vobis.]

CAP. XV.

Duo canonici absentes cum Episcopo, seu in eius servitio, fructus praebendarum suarum percipiunt in absentia, constitutione ecclesiae contraria non obstante.

Idem Meldens. Episcopus.

Ad audientiam nostram pervenit, quod cum in Meldens. ecclesia quaedam sit constitutio vallata juramento, & auctoritate sed. Apostol. confirmata, ut canonici, qui non resident in eadem, suarum priventur fructibus praebendarum, illis exceptis, quos infirmitas excusaret, seu in Apostolice sedis servitio contingeret detineri: [1 & infra.] Decernimus, ut duo ex canonicis ecclesiae memorata, in tuo servitio existentes, suarum fructus integre percipiant praebendarum: cum absentes dici non debeant, sed praesentes, qui tecum pro tuo & ipsius ecclesiae servitio commorantur.

[1] Quo peregrinationis labor, aut studia traherent literarum. Decanus & quidam canonici ecclesiae memoratae, occasione constitutionis hujus, canonicos in tuo servitio commorantes praebendarum suarum privare fructibus moluerunt. Unde cum tibi plurimum expediat aliquos canonicorum in servitio retinere, nobis humiliter supplicasti, ut super hoc necessitates tue consuleret dignemur. Volentes igitur sic constitutionem moderari supra dictam, ut dicta ecclesia fructum sentiat ex eadem, & tu per ejus ab usum dispensationem non incuertas: praesentium auctoritate.]

CAP. XVI.

Si ecclesia patitur ministrorum defectum, privilegiari super absentia per fulcrum preventionum recte coguntur, hoc dicit. Et est bonus textus, & potest multum praticari.

Gregorius IX. Patriarcha Antiochia Apost. sed. legato.

Cum ad hoc sint ecclesiastica beneficia deputata: & infra. Sane nobis innotuit, quod ecclesia d. Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est febre destituta ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis e, & praedecessorum tuorum licentia, absentes canonicos & assistos

a Meldens. alius Metens. b Vd. Ludom. Gomez, in reg. de impet. bene. vac. per ebit. familiaris Cardinalium, question. 19. c Vd. leg. sed. & reprobari. 4. penultim. per Bald. ff. de excusat. tutor. d Antiochia. e Vd. leg. 2. per Bald. ff. ne quid in loco publico.

revoces ad residendum in ecclesia supradicta, si non venerint, tu de ipsorum beneficiis, quam auctoritate tibi, ipsi ecclesiae facias congruam & deferentem, inter eam eisdem, quod ex praefatis beneficiis supradictis convertendo.

CAP. XVII.

Privatus beneficio clericus non resistens, si monitione non nocentem excusationem alleget, b. d. & est casus verus.

Idem. Clericos in ecclesiis tuis jurisdictionis beneficiis, si eligentiam exigunt, adsecuros, si ad aliam ecclesiam abique licentia tua morandi causa transierint, tibi si moniti non redierint, nulli beneficiis tuis satisfactionem rationalem ostenderint) spoliate.

DE PRAEBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITULVS V.

CAP. I.

In bonis ecclesiis non succedunt iure consanguinitatis bona a jure consanguinitatis liberis succedenda.

CAP. II.

Non licet Episcopo aliquem ordinare sine rite. In corpore canonum.

Nullas alimonias praestare, vel decimas alimonias ligat, vel non faciat clericos, sed si fecerint, de aliis vivere possint.

CAP. III.

Bona ecclesiarum communia sunt, nec debent quibusvis propria vindicare.

Gregorius Anthemia Subdiaconus.

Ratio nulla f. permittit, ut quod pro communitate datum esse cognoscitur, propriis occupantibus applicetur.

CAP. IV.

Qui ordinavit aliquem ad sacro ordinem sine rite, non tenet de suo inde vocari, providere tamen si de suo, sine rite titulum fuerit consecutus.

Alexander III. in cons. Letras. 5.

Episcopus si aliquem sine rite ordinavit, de necessitate vitae percipiat in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit: tandiu ei necessaria subministranda, aliqua ecclesia ei convenienti impendenda ministeriis assignet. Nisi talis ordinatus de sua & reliqua hereditate, subsidium vitae possit habere.

CAP. V.

Non debent Episcopi permittere quom plures in se habere.

Idem in cons. k.

Via l in tantum quorundam processu amittitur, non duas vel tres, sed plures ecclesiam pertinetur habere, cum nec duabus possint debentur provisionem impendere. Per fratres & Coepiscopos tamen hoc emendari precipimus, & de malis istis praebendarum a canonibus inimica, quae diabolice innotuerunt & evagationis inducit, certumque communitate

a Deservire. b Hoc consilium nonnulli opinantur, quod alia. c Cas. eod. tit. in 1. compil. d Antiochia. e Vd. eod. tit. in 1. compil. f Cas. 2. eod. tit. in 1. compil. g Vd. eod. tit. in 1. compil. h Cas. eod. tit. in 1. compil. i Vd. eod. tit. in 1. compil. k Vd. eod. tit. in 1. compil. l Vd. eod. tit. in 1. compil. m Vd. eod. tit. in 1. compil. n Vd. eod. tit. in 1. compil. o Vd. eod. tit. in 1. compil. p Vd. eod. tit. in 1. compil. q Vd. eod. tit. in 1. compil. r Vd. eod. tit. in 1. compil. s Vd. eod. tit. in 1. compil. t Vd. eod. tit. in 1. compil. u Vd. eod. tit. in 1. compil. v Vd. eod. tit. in 1. compil. w Vd. eod. tit. in 1. compil. x Vd. eod. tit. in 1. compil. y Vd. eod. tit. in 1. compil. z Vd. eod. tit. in 1. compil.

373
causam animarum, eorum, qui ecclesiis adseruire valeant, iustitiam volumus subleuari.

CAP. VI.

Ad mandatum Papæ non tenetur qui providere illi, qui beneficiam in hunc tractat, vel cas sine scandalo provideri non potest, h. d. Et in aliis, et sic tenetur semper mentis tenendus.

Idem.

Quin a tenetur: [1 & infra.] Si mandatum nostrum pro aliquo provisione receperis, qui aliud beneficium, de quo valeat commodè sustentari: nisi forte in literis ipsius de hoc mentio habeatur: aut si non potest ei sine scandalo provideri: æquanimitè futurum, si pro ea mandatum nostrum non duxeris exequendum.

[1. Et deinde scriptis regimini provisionis clericorum interueni, ubi & alio ecclesiarum prelatu pro eis scripta nostra interueni: mandatum etiam super illorum provisione, qui aliud beneficium habere voluerunt. Verum aliquando egrosuimus ad habere aliud beneficium, pro quibus tuis & alio ecclesiarum prelatu gerimus.]

CAP. VII.

Nullus plures ecclesias, alteram eligere & alteram dimittere cogatur.

Idem.

Presbyteri & Presbytero acceptimus, quod cum duxerit ecclesiam, Archidiaconus tuus ipsum altera spolians: & cuiusdam Presbytero G. nomine assignatum, prædictus autem I. sentiens se in hac parte gravari, ad Metropolitanum, videlicet R. h. men. Archiepiscopum appellavit. Cumque de mandato eiusdem Archiepiscopi in prædicta ecclesia restitutus fuisset, prædictus Archidiaconus eundem I. pro eo, quod ad præsentem suam vocatus venire contempsit, vinculo excommunicationis addidit. Nos autem ad ipsum à sententia, qua reprobatur, facientes absolvi, tibi mandamus, quomodo prædicto I. de prædictis ecclesiis una quam multum relictis, alteram præfatis G. si ecclesiam non habet, si non dixeris assignare. Alioquin ipsam alteram perforce idonez beneficio ecclesiastico carenti incurratæ redigens.

CAP. VIII.

Tribus & dignitates non debent dividere, nec etiam permutari.

Idem Concilio Tronensi g.

Magnitudo ecclesiarum beneficiis in sua integritate inuicem, in ducendo nimis videtur, ut minorum clericorum præbendæ patiatur sectionem. Idcirco sit in magnis, ita quoque in minimis membris suis firmata ecclesia habeat unitatem, & diuisionem præbendarum, aut dignitatum permutacionem fieri prohibemus.

CAP. IX.

Tempus in canonicam ex promissione capituli, debet quando facta sit, servari habere præbendam, vid. ca. 2. de concilii præbend. et non glos.

Idem Concilio Tronensi k.

Præbendam I. est: [1 & infra.] Quoniam igitur dignum est, ut postquam Magister I. in ecclesia tua canonice

[1. Cap. 1. eod. titul. in i. compilation. & post concil. Lateranen. part. 1. ca. 2. b. ca. eod. titul. in i. compilation. & post concil. Lateranen. sub Alexand. 1. 1. part. 30. ca. 2. c. alit. S. d. al. in materia a severitate qua detinebatur, eum facientes, & cetera. e. postquam. f. habet. g. vid. Ant. Aug. in nos. 1. compil. h. in. eod. tit. in i. compil. & post concil. Lateran. part. 30. c. 4. i. vid. I. cap. p. d. per Bart. ff. de seruis expor. k. Sard. Episc. l. can. in. m. 1. compil. cum hodie sit correctio hac decre. per ca. 2. de concil. p. d. in 6. vid. ibi gloss. & Deacon in ca. ex par. supra, de seruis expor.]

cus est institutus, & a te habuit in promissis de conferenda sibi prima præbenda, cum in ecclesia ipsa vacaret, ut debeat præbendæ integritate gaudere: mandamus, quatenus si idem I. in ecclesia tua est canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis quorum usus est communis, potestatem sicut canonicus habet, ei præbendam si qua nunc vacat, vel cum ibi primo vacaverit secundum provisionem tuam concedas liberaliter & adsignes: quia non est congruum, ut præbenda careat, quia in canonicum noster esse receptus.

[1. Auribus nostris, quod cum dicitur, fil. n. Magister I. in ecclesia tua sit per te canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis locis, quorum communis est usus, plenam sicut canonicus habeat potestatem, nondum sibi præbendam iuxta provisionem tuam assignari curasti, licet post provisionem tuam plures præbende in ipsa ecclesia vacasse dicantur.]

CAP. X.

Religiosus redditus ecclesiarum suarum demerere non possunt restitui partem, qua debetur rectoribus seu vicariis, nec parochias auertere.

Idem Canonice regularibus & Monachis Eboracens. diocesis a.

Avantia b, que est idolorum servitus: [1 & infra.] Intelleximus, quod in ecclesiis vestris, de quibus certas pensiones conlocuistis percipere, portiones, vel antiquos redditus minorastis, quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur: [2 & 3.] Ideoque mandamus, quatenus, si quas portiones vel antiquos redditus clericorum sine consensu Archiepiscopi vestri minuire, vel parochias dividere præsumpseris, ad integritatem pristinam revocabis.

[1. Il debent vanciam studiosus extirpare, qui saculo vanciam renunciantes, Dominos eligunt in religiois habitu ministrare.]

[2. Unde quoniam hoc ex radice avantia & cupiditate procedit, quam debetis modo omnibus evicare, d. c. p. a. f. p. r.]

CAP. XI.

Possunt prelati & capitulum præbendam vacantis honorem eius imponere, ad quod præbendarius revertatur.

Idem præfatis & capitulo Insul.

Significatum est nobis, quod quidam sacerdoti præbendam unam in ecclesia vestra communi voluntate dedidit, ita quod nullam de sancta Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare, & ecclesiam vestram non nisi communi tam præpositi, quam capituli adiectione possit dimittere, vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare. Quam liquidem institutionem ad eatenus confirmamus, ut prædictus sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, ad id debet obsequium suum impendere ecclesie memoratæ, & quanto frequentius potest (salva honestate sua, & debita devotione) missarum solemniter celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, siue causa voluntatis, siue se ad aliam ecclesiam transferendo.

CAP. XII.

Ad presentationem religiosorum in eorum ecclesiis, nullus debet infra per Episcopum, nisi prius ex congrua parte rectorum assensuerit.

Idem e. Vigorn. Archiepiscopo.

DE Monachis f, qui vicarios parochialium ecclesiarum gravant, ut hospitalitatem tenere non possint, eam providentiam habeas, quod ad presentationem

a Vox, dicitur, deest in antiquis. b Cap. 11. eod. titul. in i. compilat. & post concil. Lateran. part. 13. c. 1. c. Ca. 13. eod. tit. in i. comp. & post concil. Later. part. 30. c. 39. d. constitutionem. e. Alias, Episcopo Vigorn. f. Cap. 19. eod. titul. in prima compilatione.

CAP. XIX.

Recepti in canonicum, quædam eis facultas se obulterari, debetur præbenda: & interim habetur quantitas distributionis.

Idem Archiepiscopus & Archiepiscopus Linconien. & propositum quod cum de mandato C. Papæ præd. no. Linconien. Episcopus quendam præbendam assignavit eadem in ecclesia Linconien. quia capitulum ipsum ad eandem recipere contemnebat: [1 & 7.]

Idem Archiepiscopus Remens. Archiepiscopi, tunc Episcopi Perpetuani. Apostol. sed. leg. & auctoritate illustri in hoc eam & Episcopum & canonicos Linconien. compositione intercessit, quod ipso ab eis recepto in canonicum, & concessio libi fallo in choro, & participatione qualibet distributionum, idem fructus præbende percipere non debent nisi loco proximo vacatur: [2 & 7.] Cum ergo dicitur T. in canonicum recipi, canonicis non obviet in dicitur. & vacaturam expectare præbendam Lateranen. canonicis non sit dubium obviare, nos factio ejusdem legem illicito reprobato, quod est licitum d. approbantes: quia videtur indignum, ut receptus in canonicum præbende beneficio defraudetur: mandamus, quatenus Episcopus & canonicos, ut ei præbendam (cum sit licitissimè) non differant assignare. appell. post. post. comp. illis. Facientes eidem portiones quotidianas, que in eadem ecclesia memorata, sine deminutione qualibet assignari.

[1. ad d. si. Carevall. & Longemardi. Abbates auct. p. n. cum habet aliquid ad contradicendum cessare, ipsum suppositum ecclesie non dicitur. Postmodum autem accedens ad præsentiam ipsam ad illi. Melitrad. & Giomanen. Abbates obtinuit scriptura multa, sed sine eam per eos suam non posse justitiam obtinere, non vult. Remens. Archiepiscopus, S. Rom. ecclesie Cardinalis tunc Episcopus Praenest. Apst. sed. legato, facta dicitur, dedimus in mandatis, ut prædictam interdictis sententiam, sicut rationabiliter fuerit promulgata, faceret app. post. firmiter observari. Verum cum idem Archiepiscopus, negotiationem progregeret, & idem post labores multosque seris de promovendo negotio desisteret, deficientes in dicitur.]

[1. Littera dicitur memoratum Archiepiscopum sincere diligere in dicitur dicitur, & ipsius velimus honori deferre: quia dicitur in h. qua contra canonicas sanctiones attentata nesciuntur, sed dicitur non volentes nec de sermo, quod ab eo illicitè factum est in h. per dicitur irritandam, quod licitè factum est approbatur.]

CAP. XX.

Non tenet illi cum ad unam præbendam duo simpliciter eligantur.

Idem Episcopi. Brivien. e. T. v. si fraternitatis devotio: [1 & infra.] Cum saepe contingat, quod ad unam præbendam duo clerici propter importunitatem petentium eligantur: Nos arduitates, quod si duo unam præbendam tenerent, illos contra concilium Turonen. quod præbendam non probet selectionem: & si unus illorum ipsam obtineret præbendam, sub expectatione alius contra Lateranen. concilii statuta remaneret. Inquisitioni tuae taliter respondemus, quod talis electio de rigore juris penitus est cassanda.

[1. Præter consuetudinem.]

[1. C. ad. tit. in 3. comp. b. Lingon. c. sub Alex. III. ca. 1. & habet etiam de conc. præd. ca. multa. d. vid. l. si con. veniet. cum p. l. si de p. g. ad. omnia in c. necno. 5. i. cum glo. f. in præbendis ex quibus casu major. e. Burdegal. f. C. p. 6. in d. in 3. comp. f. al. quid si unus illorum, & c. h. sub Alex. III. d. ad. super quo i. respondemus.]

CAP. XXI.

Si duo electi ad aliquam dignitatem compromittunt in iudice, potest iudex alterum confirmare, & alteri pro bono pacis de provocatione provisionem facere. Ista est pulcherrima dispositio, & in toto corpore iura non habet confirmatum.

Idem. N. I. si essent a viri providi & honesti, tam qui ordinationem fecerunt, quam illi, circa quos est facta ordinatio, in ecclesia vestra super negotio prioratus, ordinationem illam valde suspectam propter exempli perniciosum haberemus. Quod ergo post concertationem diutinam ordinatum est circa unum de duobus electis, ut ipse habeat prioratum, hoc ex jurisdictione delegata secundum iustitiam videtur esse statutum. quod autem ordinatum est circa reliquum, ut ipse b. viginti libras de redditibus capituli, & quadraginta de preventibus prioratus percipiat e annuatim: hoc secundum providentiam intelligitur esse præceptum ex arbitraria potestate, cum si in delegatos fuerit compromissum, qui auctoritatem sibi retinendo committam, se pro bono pacis & utilitatis hoc ordinasse fatentur. Quia igitur hæc ordinatio ab omnibus est recepta, possuntque licite, prior & capitulum de preventibus suis propter causas prædictas, non quidem ex passione partium, sed ex iustitione iudicium provisionem huiusmodi exhibere: nos eam hoc adhibito moderamine toleramus, ut ad præstationem quadraginta librarum non dignitas prioratus, sed persona prioris maneat onerata: ne forte circa proventus aliqua videatur facta factio prioratus: ita quod ipso priore defuncto, successor ipsius ad præstationem quadraginta librarum minimè teneatur.

CAP. XXII.

Canonici privilegati a Papa super certo numero, si spontè receperint aliquem supra numerum, contra imperantes a Papa exceptione numeri usum non possunt.

Idem Valden. e. Episcopo, & Abba. f. Vatican. P. Ro illorum provisione g. [1 & infra.] Burdegalen. Archiepiscopo mandavimus, ut magistro R. in aliqua ecclesiarum suarum, ubi ei expedire cognosceret, competens faceret beneficium assignari, contradicentes ecclesiæ. distinctione compellens: qui decano & capitulo Xantonen. h. auctoritate nostra mandavit, ut ipsum admittentem in canonicum & in fratrem. Cumque illi dem iudicarentur canonici, ac indulgentiam de quadragenario i. canonicorum numero ei opponerent: quia Archiepiscopus cognovit illos in elutionem mandati nostri indulgentia concessa eis irreverenter abuti, prædictum magistrum de præbenda & canoniam Xantonen. ecclesie investivit, contradicentes vinculo communicationis astringens. & infra. Quia vero quod per dictum Archiepiscopum de memorato magistro auctoritate nostra provide factum est firmitatem volumus obtinere: mandamus, quatenus si vobis consiterit prædictos canonicos indulgentiam, quam habent de certo canonicorum numero, non servasse, & aliquem ultra constitutum numerum in canonicum auctoritate propria recepisse: cum nobis legem imponere non debeant, quam ipsi negligunt observare, itam in ipsos excommunicationis sententiam a prædicto Archiepiscopo tam diu denunciatis sublato appellationis obiaculo servandam h. donec super dictum magistrum recipiant

[1. C. 7. eo. tit. in 3. comp. Bald. in ca. 1. inter partes. de leg. corr. in iustibus feudorum. b. triginta. e. recipiat. d. in iudicem delegatum potest compromitti. d. in ca. cum tempore. supr. de arbit. Specul. tit. de arbit. §. primo. Adde Lauran. trad. de arbit. e. al. Valden. al. Valdenen. f. al. Vatican. g. C. 1. eod. tit. in 3. comp. h. Sandonen. i. quadragessimo. k. Canonici. al. canonici Sanden. l. observandam.]

in canonicum, & ea, quae ad canonicatum pertinent, cum stallo chori & loco capituli ei studeant assignare.

[1. Tros dilecti filii magistro R. Audoen, qui apud Apost. sed. moram fecisse dignoscitur, longiorum, nec ad huc erat competens beneficium ecclesiasticum affecturus, licet ad ipsam esset idoneus obtinendum. Ven. f. n.]

CAP. XXIII.

Non beneficiatus habens sufficienti patrimonio, ad sacros legimus promovetur.

Idem Bisuntino Archiepiscopo.

Vis a quibus respondemus, quod clericos in minoribus ordinibus constitutos, de patrimonialibus bonis habentes, unde possint congrue sustentari, & si non dum fuerint beneficium ecclesiasticum adsecuti; dummodo aliud canonicum non obstat, ad superiores poteris ordines promovetur.

CAP. XXIV.

Absens potest conferri beneficium alio mediante, nec refert utrum absens investitur per personam mediam, vel persona media investitur pro absente. h. d. coniungendo utrumque, intellectum. Et est casus nos. & quosdam praestitit.

Idem Episcopo Zamorensi. b.

Accedens ad Apostolicam sedem: & infra. Inquisit. l. t. respond. quod clericus absens per alium, vel alius magis pro ipso poterit de beneficio ecclesiastico investiri.

CAP. XXV.

Si ad unum canonicatum & praebendam duo sint recepti suppliciter, receptio non tenet, etiam interveniente Apostolica auctoritate, hoc dicit. & est notabile cap. quare tunc semper mente, & nota ipsam.

Idem Trecento Episcopo.

Dilecto filio d. P. sanctae Pudentianae Presbytero Cardinali cellerario Trecento. & R. procuratori tuo audito concessio, idem cellerarius proposuit coram eo, quod cum in manibus Remen. Archiepiscopi tunc Apost. sed. leg. intendis providere, G. nepoti suo in Trecento ecclesia praebendam, quam sibi obtinebat, liberaliter resignavit, & dictus legatus praefatum G. & eundem cellerarium in canonicos stallum in choro, & locum in capitulo, & idem Archiepiscopus praedictae praebendae fructus dividendos communiter assignarunt, donec idem G. integrum esset praebendale stipendium, f. adsecutus: [1. & 2.] Quorum receptionem procurator generalis praed. tui in partibus Constantinopolitanis tunc agentis postmodum adprobavit. Dicitur quoque cellerarius lectionem & evangelium in hebdomada sua legit dignoscitur, & tam decimam quam Episcopi electioni, & aliorum negotiorum tractibus sicut canonicus Trecento. interfuit, & domum quandam per capitulum memoratum obtinuit, quae non nisi canonico consueverat assignari: tuque g. cum ad eandem accessisset ecclesiam consecratus, cum cum canonicis aliis ad osculum admittantur: & eidem super praedictis non movisset per biennium quaxtionem, propter quod petit, ut te ab ipsius super hoc molestatione indebita compescere dignemur: [2. & 3.] Procurator tuus proposuit ex adverso, quod ad unicum jus spirituale, quod vacabat ibidem, in simul duos canonicos instituire praedicto legato non licuit, nam si duo unicum praebendam haberent, ad esse contra Turonen. concilium, quod praebendarum

inhibet lectionem. Si vero deabus re credit, non praebenda daretur, sub expectatione alius coeva laudatione. a concilio remaneret. Praeterea licet in concilio, in qua non est certus numerus praebendarum, vacante in canonicum quis possit adiri, cum magis tur ad quoddam jus eligi, quod ex electione vel de novo creatur, & cum electo in canonicum talis definit cum defuncto: in ecclesia tamen, quae demum natum habet numerum praebendarum, non vacante, re vacante, duo simul eligi non possunt ad illud, in quod huiusmodi spirituale jus dividi les communitate queat inter eos: nequaquam interduo, in ad quod dicit electio, de compuni ad senla augmenente numerum praebendarum, quoddam jus spirituale de novo creando, nisi forte statum aliquid obstat, non esset iuramento firmatum, vel cui sed. Apost. condonum accessisset, huiusmodi clausula prohibitionis aspecl, quicquam contra id fieret, non valeret, propter quod institutionem praefatam nullam fuisse dicitur adsecutus procurator, cum in Trecento ecclesia certus sit praebendarum numerus, quem capitulum vel legatus augmenente non me intendebat, vel jus aliquod de novo creari, hoc dictum cellerarium ad restitutionem eorum, quae praedictae institutionis tenebat, sententiam de iure condemnandum, ei super praebenda ipsa, vel suo silentium imponentes: Ita quod per hoc praed. G. nullum praedictum generetur: cum res interdicta, regulariter aliis non obstat.

[1. In eos qui contra venire praesentes excommunicationis sententia promulgata.]

[2. Verum dilectus R. procurator tuus proposuit ex adverso, cum dilectus Cellerarius praebendam suam in praesentibus Remen. manibus resignasset, ipse de mediocritate una dilecti cellerarium investivisset.]

CAP. XXVI.

De una praebenda vacante, possunt fieri duo, si ipse suppetat facultates, aliis dividentur integre tenent.

Idem.

Vacante ad quadam praebenda in ecclesia tua, in ea constitutus, ad illas de consensu & capituli in eos canonicos adimplisti: quorum altero viam carnalis ingresso, praebendam, quod defunctus habebat, quidam clericus nomine Hippolytus fuit adsecutus, & per integritate praebendae, per quasdam solitas, inquisit, & alius idem jus adversus te se habere proposuit, quid facere debeas requisisti. Super quo sic respondendum, quod cum Turonen. statuta consuetudinem inhibeat praebendarum, tenentis utique praebendae, quae vacare f. contigerit, integrate praebendae rationabili causa de vacante praebenda suppetat, si fuerint constituta, ac tot sine utriusque proventibus per utramque sit utriusque proventus in beneficiis petenti.

CAP. XXVII.

Si Papa mandat capitulis, ut aliquem in canonicum recipiant, praebendam (si qua vacat) conferant, si de mandato litteras non conferunt, coguntur primum recipere, & de voluntate capituli, nisi ius providere, donec praebendam habeat.

Idem Virentino Episcopo.

Dilectus & filius G. clericus nobis expressit, & querendo, quod cum pro eo ad Novarum, capitulo

a C. 9. eod. tit. in 3. comp. Huius dare. decisionem accipere debemus secundum coroll. Triv. Sess. 21. de reform. c. 2. b. Lutinen. alias Baton. c. videt. qui missi donatum. per Bar. ff. de donat. d. Ca. 1. eod. tit. in 4. comp. e. resignat. f. beneficium. g. tu quos.

a Later. sub Alex. III. c. 8. b. craven. c. 1. de re. intendebat. d. C. 9. eod. tit. in 4. comp. Et de materia. in 4. sa. rationabili possunt fieri duo, vide De hoc etiam materia. c. 4. sensu. f. contigerit. g. Ca. de can. praeb. in quaerentibus. h. proposuit.

CAP. XXIX.

Concilium provinciale à benefactorum collatione suspendit eos, quod post secundam correptionem indignis beneficiis conferant: provida etiam quis interim beneficia conferat, & illam suspensionem relaxat sicuti Papa, vel sicuti Patriarcha.

Idem in eodem. a

Grave & nimis est & absurdum, quod quidam ecclesiarum prelati, cum possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitates sequentes affectum, non iudicium rationis: unde quanta ecclesie damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo e mederi, precipimus, ut prætermittis indignis, idoneos assumant, qui Deo & ecclesie velint & valent gratiam impendere famulatum, flagite de hoc in provinciali concilio diligens inquisitione anuati: ita, ut qui post primam & secundam correptionem fuerit reperiens & culpabilis, à beneficiis conferendis per ipsum concilium suspendatur, infuita in eodem concilio persona provide & honesta, quæ suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa capitula, quæ in his deliquerint, observetur. Metropolitanis verò delictum superioris iudicio relinquatur, ex parte concilii nunciandum. Ut autem hæc salubris provisio pleniorum consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchæ, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur. e

CAP. XXX.

Reclor ecclesie, non obstante consuetudine Episcopi, vel patroni, debet de redditibus ecclesie sufficientem habere portionem. b. d. s. q. ad s. qui verò.

Idem in eodem. f

Exitipandæ & consuetudinis vitium in quibusdam partibus inolevit, quod scilicet parochialium ecclesiarum patroni, & alii quædam personæ, proventus ipsarum sibi penitus vindicantes, Presbyteris earum servitibus deputatis, relinquunt adeo exiguum portionem, quod ex ea nequeat congrue sustentari nam (ut præter dictum) in quibusdam regionibus parochiales Presbyteri pro sua sustentatione non obtinent, nisi quartam quartæ, id est, sextadecimam decimarum. Unde fit, ut in his regionibus penè nullus inveniat sacerdos parochialis, qui ullam vel modicam habeat peritiam literarum. Cum igitur os hominis ligari non debeat trinitatis: sed qui altario servit, de altari vivere debeat: statuitur ut consuetudine qualibet Episcopi vel patroni, seu cuiuslibet alterius non obstante) portio Presbyteris ipsis sufficienter assignetur.

Trivarius est parochialis ecclesie rector in ea non residens, nisi sit annexa dignitati vel præbende: quo casu debet ibi habere perpetuum vicarium. Et in sine prohibet in fraudem rectoribus de ipsius proventus pensionem in beneficium dari h. d. Vel sic: Non residens in ecclesia parochiali, vel non ponens vicarium, quando est annexa beneficio majori, privatus est ea h. d.

Qui verò parochialem habet ecclesiam, non per vicarium, sed per seipsum illi deferriat in ordine, quem ipse ecclesie cura requirit, nisi forte dignitati vel præbendæ

a Ca. 30. b C. q. ed. iii. in 4. comp. conc. Trid. Sess. 7. de reformat. ca. 3. c In Cod. Barba. hinc morbo adhibere medelam. d vid. l. 3. C. de Episc. aud. & l. servos. Cad. leg. Italiam. de re public. e vid. Chaff. in Cata. glor. mund. pag. 4. consil. 9. f Ca. 37. g C. q. od. iii. in 4. comp. vid. conc. Trid. Sess. 25. in decr. de reformat. c. 9. 8. parochianorum beneficiorum. h nequiani.

CAP. XXVIII.

Idem in eodem. c

De multa & providentia fuit in Lateran. concilio & postmodum, ut nullus diversas dignitates ecclesiasticas, vel plures ecclesie parochiales recipere contra sacrorum canonum instituta, alioquin recipiens, sic accipere amittet, & largiendi potestate conferens private. Quæ ratio propter præsumptiones & quorundam cupiditates, nullis hætenus aut raris de prædicto statu- to capitulis, nos evidenter & expressis occurre- re cupientes: Præsentis decreto statuimus, ut quicumq; recipient aliquod beneficium curæ habens animarum ad- necem, si priorale beneficium habebat, eo fit ipso iure privatus: & si forte illud retinere contenderit, etiam a- lii solentur. Is quoque, ad quem prioris spectat dona- tio, post receptionem alterius libere conferat, cui merito videtur conferendum: & si ultra sex menses con- tinuo exhiberit, non solum ad alios secundum Lateran. f- concilii statum eius collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventus in utilitatem eccle- siæ, cuius est illud beneficium assignare, quantum à- tenetur vacationis ipsius constituit esse perceptum. Hoc item de ita personalibus esse decernimus observan- dum: addentes ut in eadem ecclesia nullus plures di- gnitates, vel personatus habere præsumat, etiam si cu- iusdam personarum, quæ maioribus beneficiis sunt hono- randa, cum ratio postulaverit, per sedem Apost. poterit

a vacans. b habebat. c concil. gener. Lat. sub Imo- genio III. d C. q. od. iii. in 4. comp. e Priore ipso quod- dammodo sub Alex. III. c. 15. & cum rite, decreto convenit concil. Trid. Sess. de reformat. c. 4. & Sess. 24. de reformat. c. 17. f sub- vix. III. c.

ad sedem Apolloniam devoluta, I. clerico conulerit, si in illis paribus legationis officio fungeretur, si in collationem benignè prosequeretur adfectu, verum procurator Argentini capitali proposuit ex adverso, quod istum capitulum hoc studio confiterentem allegans animum invidiosum & librum, & ab utroque parente illustrem, nonnullum de rationis, ac eminentis scientiæ, in summo hactenus admiserant: ne contra hoc fieret sententia cum nulla tunc prebenda vacaret, antequam mandatum vel executoria litteras recepisset ad sedem, publicè appellavit: & infra. Nos igitur attendentes quod non generis, sed virtutum nobilitas, viri quod honesti gratum Deo faciunt, & idoneum servitorem, ad obsequium non multos secundum campem nobiles & patentes elegit, sed ignobiles ac pauperes: eo quod non est personarum acceptio apud ipsum e, & vix ad culmen dignitatum (nempe ad prebendam) viri eminentis scientiæ valeant reperiri, exceptiones huiusmodi non ducunt admittendas: & infra. Discretionis vestre mandatum, quatenus si vobis consulerit prædictam prebendam vacante, quando ipsam dicto I. Episcopo consulti memoraverit, ipsam ad eam recipi faciat.

CAP. XXXVIII.
In mandatis prædictis in ecclesiis, non potest de ecclesia provideri.

Idem.
Cum olim priori sancti Martini dederimus in mandatis, ut si diacono in aliqua ecclesia civitatis vel diocesis, laudanditate Apostolica provideret: idem prædictum G. & ecclesie sancti Petri de vico rectorem aut locum huiusmodi nisi b est designare: in qua rector vel quicumque clericis eligi consuevit, excommunicationis sententiam nihilominus proferens in rebelles. Cum igitur mandatum huiusmodi se ad alia non extendit, nec ad rectoriam vel dignitatem nostram feratur: in tantis, cum pro simpliciter beneficio iustitia nostra maneat, quatenus tam institutionem huiusmodi quam excommunicationis sententiam propter hoc latam deinceps non teneat.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.
TITVLVS VI.
CAP. I.

Cum in formis integrè percipit fructus beneficii sui.
Gregorius Coadiutor Episcopi Vrbevetanæ.
Cum percussio corporalis: [& infra.] F. tuam horramur, quatenus latorem presentium ad percipiendum quæ consecrata sunt ab ecclesia tua, ægritudine non debeas impedire. Quia si alii ejus essent exemplo decerni, fore non posset, qui militaret ecclesie, sed secundum ejus ordinem quæcumque ei si ministrasset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, que ecclesia potest accedere, fraternitas tua præbeat ægritudine.

CAP. II.
Quibus, cui metrisia palma cum duobus digitis est abscissa, quibus non absteras, sed ceteris sacerdotibus fungi potest.
Eugenius I. Papa.

Quibus, cui metrisia palma cum duobus digitis est abscissa, quibus non absteras, sed ceteris sacerdotibus fungi potest.
Eugenius I. Papa.
Quibus, cui metrisia palma cum duobus digitis est abscissa, quibus non absteras, sed ceteris sacerdotibus fungi potest.
Eugenius I. Papa.
Quibus, cui metrisia palma cum duobus digitis est abscissa, quibus non absteras, sed ceteris sacerdotibus fungi potest.
Eugenius I. Papa.

non permitimus celebrare: quia nec securè propter debilitatem, nec sine scandalo propter deformitatem a membri hoc fieri posse confidimus.
Ipsam autem ceteris officiis sacerdotibus fungi minime prohibemus.

CAP. III.
Si rector ecclesie sit leprosus, dandus est ei coadjutor.
Lucius III.

De b rectoribus ecclesiarum lepræ macula usque adeo infectis, quod altari servire non possunt, nec sine magno scandalo eorum, qui sani sunt, ecclesias ingredi: Hoc volumus te tenere, quod eis dandus est coadjutor, qui curam habeat animarum: & de facultatibus ecclesie ad sustentationem suam congruam recipiat portionem.

CAP. IV.
Si rector ecclesie sit leprosus, ab administrationis officio remouetur, sed de bonis ecclesie sustentatur.

Clemens III. c.
Tua d nos duxit f. consulendos: & infra. De sacerdotibus, qui divino iudicio lepræ morbo repercussus in parochiali ecclesia prælationis officio fungitur: Dicimus quod pro scandalo & abominatione populi, ab administrationis debet officio remoueri, ita quod iuxta facultates ecclesie sibi necessaria, quamdiu vixerit, ministrentur.

CAP. V.
Episcopo qui propter morbum incurabilem pastorale officium exercere non potest, dandus est coadjutor.
Innocentius III. Arelaten. Archiepiscopo.

Ex e parte tua fuit propositum, quod cum Auranensis f. Episcopus gravi morbo & incurabili fere per quadriennium laboravit, ita quod pastorale officium non potest ullatenus exercere, princeps terra illius, ac ejus civitatis ejusdem ære pollulant incesstante, ut ipsi (cum sit metropolitanus eorum) studeas providere. Verum cum ipsum ad cessionem compellere non possis, nec debeas illo modo, nec afflictio afflictio sit addenda, imò potius ipsius miseriam miserendum e, eo quod b idem vir bonus extiterit, & ecclesiam salubriter sibi commissam gubernaverit: nos volentes tam Episcopo, quam ecclesie providere, mandamus, quatenus illi coadjutorem ad locos virum providum & honestum, per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur.

CAP. VI.
Breve est, & non summatur.
Honorius III. Episcopo Avesan.

Consultationibus: & infra. Archidiacono autem, quem morbo paralytico laborantem officium linguæ adferis amissit, coadjutor est merito adhibendus.

DE INSTITUTIONIBVS.
TITVLVS VII.
CAP. I.

Numero clericorum debet institui in ecclesiis collegiatis, secundum facultatem ipsarum.
Ex Concilio Arelateni.
Non amplius suscipiantur in monasterio monachorum, aut clericorum, seu etiam puellarum, quam quot se regere de bonis ecclesie abique penuria possint.

a deformationem. b Post Conc. Later. sub Alexand. III. p. 37. c. 4. & c. 3. eod. tit. in 1. compil. c In 1. uo ita: Clemens III. Pitaro. Episc. d Ca. 2. eod. tit. in 2. compil. e Ca. unico, eod. tit. in 3. compil. f Arel. al. Auranensis. al. Auranensis. g miferationem. h al. ita, eo quod ipse. i Hac est synodus Arel. sub Carolo Magno, & habetur hoc ibi c. 7. & ca. 1. eod. tit. in 2. compil.

